

3. Hennekens CH, Buring J. Chapter 7. Cohort Studies. *Epidemiology in medicine*. Boston: Little, Brown and Company, 1987: 153–77.
4. Andr  e C, Stovner LJ, Steiner TJ et al. The Eurolight project: the impact of primary headache disorders in Europe. Description of methods. *J Headache Pain* 2011; 12: 541–9.
5. Senter for medisinsk metodevurdering. Nakkeslengskade. Diagnostikk og evaluering. SMM-rapport nr. 5. www.kunnskapssenteret.no/Publikasjoner/, Report No. Oslo: Senter for medisinsk metodevurdering, 2000.

O. Sjaastad & J.P. Hesselberg svarer:

Det er den delen av v  r kronikk som omhandler Litauen-studien Stovner konsentrerer seg om. Det er rimelig    holde seg til denne også i fortsettelsen, selv om Stovner forsøker    avspore debatten ved    påpeke at pasienten i Ask-dommen jo var mann. Og det var jo så mange menn i Litauen-studien. Det er – og vil være – en av de store svakhetene ved undersøkelsen, uansett.

Utgangspunktet for Litauen-undersøkelsene var    finne ut hvordan det gikk med pasienter med nakkesleng i et land uten noen form for økonomisk kompensasjon, noe vi mente var en god ide. Det var imidlertid flere fallgruver knyttet til prosjektet, noe man ikke så lett kunne ha oversikt over f  r start.   n av dem var det lange intervallet mellom skade og studiestart. Det mest uheldige var imidlertid at det ikke var mulig    klarlegge i hvilken grad deltakerne hadde blitt skadelidende. I starten var vi positive, men disse forholdene og mange til, som nevnt i kronikken, gjorde at det etter hvert ble stadig klarere at vinningen ved dette nye, spesielle studiedesignet for det meste gikk opp i spinningen, og vårt syn på studien endret seg. Vi blir fremstilt som litt naive og som om vi ikke har skj  nt essensen ved disse studiene. Jo, det har vi. Forskjellen på v  r og Stovners innsikt akkurat her må være på det mikroskopiske plan. Metodologi er fryktelig vanskelig, og mange av oss går vel på grunn en eller annen gang.

En biopsykososial forklaringsmodell er lansert for    kunne forklare og forstå sensymptomer ved nakkesleng. Denne forklaringsm  ten er langt fra    være abrakadabra. Det har vel ikke noen gang vært tvil om at psyke og sosial situasjon spiller rolle både ved skader og ved ethvert annet sykdomsbilde.

Ottar Sjaastad

ahessel@frisurf.no

Johan Petter Hesselberg

Ottar Sjaastad (f. 1928) er dr.med., spesialist i nevrologi, pensjonert overlege og professor.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Johan Petter Hesselberg (f. 1932) er spesialist i nevrologi og pensjonert overlege.

Ingen oppgitte interessekonflikter.